

Julius 31.
 Kézírt. és kiadó
 Kézírt. és nyomda
 Kolozsvár, St. Baron
 Póp (Brassai-utca) 19
 Telefon:
 Kézírt. és kiadóhivatal
 277, 228 és 1047
 Kézírt. és kiadóhivatal
 277, 228 és 1047
 Kézírt. és kiadóhivatal
 277, 228 és 1047

UJ KELET

ELŐFIZETESI ÁRAN
 Romániában

ELŐFIZETESI ÁRAN
 Romániában
 Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — 290
 Egy hónapra — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-kénti 10 lejjel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — — 40—
 Egy szám ára — — 2—

1926 Augustus 2 Hétfő

Kolozsvár * IX. évfolyam * 168 szám

5686. Ab 21

A fáradt centralizáció

Az impériumváltás óta talán egyetlen egy problémáról sem beszéltek annyit, mint a centralizációról és a decentralizációról. Az ország közigazgatási apparátusának ez a súlyos sárdőjele lépten-nyomon felbukkant a parlamentben, négyüléseken, ellenzéki reformtervekben, és minden szócata és minden elabórátum erdménytelenül pattant le az eddigi kormányok rövidláián merev és szigorúan centralizációs fedezéséről. A közigazgatási élet nyekergő szekerének gyepője változatlanul egy kézben maradt, Bukarestből hajtották jó, rosszul ezt a rozoga kocsi. Persze, hogy a merev központi rendszer mellett, amely Bukarestbe gyűjtötte össze az adminisztrációs vértelőségek leg-probb erecskét, vigan burjánzott a jó öreg „szénháta mögött.” Az apró, félre-essó hegyhatakról és völgyekről lassan cammog Bukarestbe a vasút, meg a posta, az aktáknak pedig megvan a maga hierarchikus utja, asztalról asztalra vándorol, amíg a minisztériumba ér, közben egy-egy asztalon kikapishai a hosszú ut fáradalmait s így megeshatik például az is, hogy már régen meleg nyár van, míg valamelyik tisztviselőnek megjön az elmúlt téli fautalvány.

Ha nem megy Mahomed a hegyhez, el-megy a hegy Mahomedhez. Ha az ügy-s-bajos emberek nem kaphatták kéznél az autonóm közigazgatást, fogták magukat és elmentek ör Bukarestbe — a közigazgatás szívébe. Meg-indult a vidék inváziója a fővárosba. „Gara de Nord”-ra befutó vonatok szüntelenül ontják magukból a „paksamétás” embereket, akik nap-hosszat keresztül-kasul szaladgálják az egyes minisztériumok tekervényes folyóit, hogy egy-egy újabb rezolúciót és egy-egy újabb alá-írást gyűjtsenek a paksamétára.

Ez a már már ijeszítő méreteket öltött nép-vándorlás napról-napra nő és ha a decentralizációs rendszer érdekében eddig sikrasszalit szövegeket és írásos tervezeteknek nem volt perdöntő erejük, a gyakorlati példa hamar-on meggyőzte a kormányt a decentralizációs apparátus igazságairól. Mert ez a folyton fejlődő vidéki invázió nem csak a CFR, hanem a minisztériumok forgalmát is alaposan fel-lendíti. A minisztereknek nincs már nyugtuk az ügy-s-bajos emberektől. Már álmukban is csak egy lej ötvenbanis kérvénybélyegeket lát-
 rak. A paksamétás emberek ott állnak a mi-niszterek ajtója előtt, ha nem tudnak bejutni a szobába, lehuzódnak a lépcsőre, odapöccölják magukat a miniszteri autó elé és ott intéznak rhamot a minisztertanácsra, vagy háziasió miniszter jóindulatához. Az élelmesebbek be-lőszögnek a miniszterek magánlakásába is és meg-megzavarják a miniszterek egészen apró és egészen privát passzióit is.

Noz, a belügyminiszter már nem akarja to-vább tűrni ezt az állapotot és most már célra-vezetőbbnek tartja a decentralizációt, a terhes központi közigazgatás helyett. A fáradt belgy-miniszter önállóbb hatáskörrel akarja felruházni a prefektusokat és a közigazgatási rendszer helyi reprezentásait, ami megvetné az alapját a decentralizációs adminisztrációknak.

Természetes, hogy a decentralizációra való áttérésnek gondolatát, még ha annak szülőanyja nem is ez ország érdeke, hanem a miniszteri kényelem, a demokrácia térdhódításának lehet üdvözölni. Csakhogy egy kis baj van az id-pont megválasztásában. Azt hisszük, hogy a mai közigazgatási rendszer mellett még egy ki-csit korai fecke ez a bizonyos önálló hatáskör. A demokrácia, de a józan ész is valóban azt követeli meg, hogy az egyes megyék és vá-rosok fejei megnél több ügyet tudjanak elin-tézni saját hatáskörükben és csak igazán or-

szágos ügyek kerüljenek a legfőbb közigazga-tási fórum elé. Ez az alfája és az omegája a zökkenésmentes adminisztrációnak. Ennek a rendszernek azonban olyan feltételei vannak, amelyeknek nálunk ma még csak a halvány konturjai vannak meg. Valóban tiszta választások alapján összeállított autonóm közigazga-tási szervekre van szükség. Mert mi történik a mai helyzetben, ha a kormány önállóbb hatáskörrel ruhazza fel a prefektusokat. Vidéki ki-hirályok fognak kiharjadni, akik önkényuri gesztusai fogják approbálni, vagy vétővel vissza-vetni az eléjük kerülő ügyeket. A sérelmek orvoslásának az utja pedig még sokkal teker-vényesebb lesz az eddigénél, mert a legtöbb határozat ellen nem is lehet majd felekezni.

A mai pseudo-autonóm tanácsok közigaz-gatása mellett, amikor azokat a tanácsokat, amelyek valóban a népakaratot reprezentálják, sorra oszlatják fel, veszélyes kísérlet a decent-ralizáció. Az Averescu-kormány, amikor még az ellenzéki padsorokban ült, ígéretet tett arra, hogy a közigazgatási törvényt gyökeresen re-

Minden erőlködés kárba vész, ha harisnyádért nem Sipos-hoz mész! Cluj, Reg. Ferdinand-ut 8. szám.

formálni fogja és új alapokra fektetett valóban autonóm adminisztrációs apparátust ad az or-szágnak. Most, hogy az Averescu-párt vezetéi az ellenzéki padokból a miniszteri bársony-székekbe lendültek át, eljött az ideje annak, hogy ebből az ellenzéki ígérethöz kormány-cselekedet legyen.

Régi szokás szerint hosszú és rögös az ut az ellenzéki ígéretekől a kormány cselekedetelig, de ha a kormány meg akarja teremteni az egészséges és demokratikus közigazgatást, akkor előbb csorbíthatatlan épségében kell visszaállítsa a városok és megyék teljes autonómiáját, biz-tositania kell a községi és megyei tanácsok vá-lasztásainak politikai szempontoktól független intaktságát, azután jöhet az z bizonyos hatáskör. (j. f.)

Ma kezdődik a pénzügyi vita a francia kamarában

A vita indítványára felfüggesztették a képviselők indítványozási jogát

(Páris, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az eredeti terv szerint a francia kamarában ma megkezdődött volna a pénzügyi vita, de mivel a pénzügyi bizottság az adóügyi javaslatok tárgyalásával nem készült el és miut hogy az új házszabály határozottan előírja, hogy a bizottsági jelentéseket legkésőbb 24 órá-val a plénumban való felolvasás előtt a kép-viseelőnek ki kell kézbesíteni, a kamara kény-telen volt a pénzügyi javaslatok vitáját hol-napra halasztani. Hivatalos értesítés szerint Poincaré az alkalmat felhasználja arra, hogy a vitát pénzügyi politikai expozéjával nyissa meg és hogy a valuta stabilitásáról szóló programjának alapelveitől tájékoztassa a ka-marát.

Felfüggesztik a képviselők indítványo-zási jogát

A kamara mai ülésén a küszöbön álló pénz-ügyi vitával kapcsolatos házszabályrevíziót tár-gyalták és 450 szavazattal 201 ellenében elfo-

gadták a kormány javaslatát, amelynek érte-lmében a pénzügyi javaslatok tárgyalásának ideje alatt nem lehet pótlindítványokat benyújtani, illetve erre az időre felfüggesztik a képviselők indítványozási jogát. Tárgyalásra csupán azok a pótlindítványok kerülhetnek, amelyeket az ülés megnyitása előtt benyújtanak be és amelye-ket a pénzügyi bizottság is áttanulmányozott.

A francia és belga frank

Vanderveelde belga külügyminiszter és Fran-quis belga pénzügyminiszter, akik néhány nap óta Párisban tartózkodnak, ma Briandnál vol-tek reggeli és holnap délelőt tartják első tanácskozásaikat Poincaréval. A belga külgy-miniszter utja a Népszövetség legközelebbi ülésének előkészületével és Németországnak a Népszövetségbe való felvételével függ össze, a pénz-ügyminiszter párisi utjának célja pedig az, hogy Poincaréval megbeszélje a lehetőségeit annak, hogy miképpen lehetne a két ország valutavál-ságán segíteni.

Hallatlan terror előzi meg a jugoszláviai községi választásokat

(Belgrád, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszlav politika nyári csendjét két esemény, illetve eseményre való kilátás zaja veri fel. A kormányon kívü radikális pártban dúló viszályokon kívül legfőképpen az a hallat-lan terror tartja izgalomban a közvéleményt, mely a közeledő községi választásokkal kap-cso'aban Délszerbiában uralkodik s melynek mintegy nyoleven ember áldozata van, akiket egy albánokkal kiegészített csendőrszagt vert verésre, úgy, hogy közülök husz ember a szkopljai kórházban kénytelen gyógykezeltetni magát.

Davidovics Ljuba képviselő a terror miatt a belügyminiszterhez és Uzonovics miniszter-előkhöz fordult orvoslásért, aki megígérte, hogy szigorú megtorlást fog alkalmazni a ter-roristákkal szemben.

A másik kérdés, amelyik nagy izgalmat vált ki, — különösen tisztviselői körökben, — a kormánynek az a terve, hogy a jelenlegi tisztviselői fizetéseket redukálni fogja s a re-dukció után megkezdi a tisztviselők létszámá-nak redukálását is. Elsősorban a női munka-

erők redukálását tervezik, valamint az orosz menekültek elbocsájtását, akiket eddig elég tömegesen alkalmaztak a különböző hivata-lokban.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a jelenlegi jugoszlav pénzügyminiszter: Perics Ninko azt a nyilatkozatot tette, hogy a tisztviselők re-dukciója révén az évi megtakarítás körülbelül hatszázharmincmillió dinárra rugna, ami ha-vonta több, mint tizenkilencmillió dinárt jelent. A fizetésekkel egyidejűleg a tantiemesket és honoráriumokat is redukálni fogják. A pénz-ügyminiszter egyébként azt is kijelentette, hogy előbb-utóbb napirendre fog kerülni a külföldi kölcsön kérdése is, mellyel sikerülni fog a jugoszlav pénzügyeket szanálni.

A jugoszlav politikai kulisszák mögött egyébként ismét kísért a radikális-demokrata koalíció ügye. A demokratapárt vezére, Davi-dovics Ljuba a kérdezősködő újságíróknak ki-jelentette, hogy bár kapott felhatalmazást a tárgyalások megkezdésére, egyelőre nem haj-landó tárgyalni.

atók!
 epot
 pécsi cég
 1. II. em.
 ztek
 zsika
 Calea Reg.
 14 szám,
 rist és bécsi
 nságai
 ó á ak. At-
 n eszközöl-
 drajza
 tság kiadásában.
 ivatalnál Cluj,
 10.
 dentéte fordítások
 francia, német,
 román és magyar
 en (levelek, kérvé-
 szépirodalmi, tudó-
 os, közgazdasági cik-
 prospectusok stb.)
 ppelel való másolások
 ökszorosítások gyor-
 pontosan készülnek.
 tel Dr. Mandel, Str.
 (v. Kctó-u.) 3.
 Eladó
 sobabrendezés Mo-
 pri-ut 55.
 adó 1 db 24/40-as
 erenda, 90 db 15/15-
 szorúszinű fayence lap
 b, réz fest ka lannal,
 rb. 1/2-es 1/4-es disz-
 a. Étekezni lehet Rá-
 i-ut 19.
 Hirdessen
 Uj Keletben!

Kisiklott Páris előtt a münchen-bécsi expresszvonat

Négy halottról és 12 sebesültről számol be az első hivatalos jelentés. Óriási izgalom Párisban a kisiklás miatt

(Páris, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A keleti pályaudvarra „Gare de L'Est”, ma délelőtt az a rémhír jött, hogy a bécs-müncheni keleti expresszvonattal katasztrófa történt. A peronon tartózkodó község körében a hivatalos jelentés, amelyet az állomásfőnökség a pályáról kapott, leirhatatlan izgalmat keltett és mindenki az állomásfőnök hivatalos helyiségébe rohant, hogy hírt szerezzen övéi felől. Egy óra múlva, amikor az izgalom tetőfokra légett és Párisban, a városban is megtudták a katasztrófa híreit, jött meg az első részletes jelentés, amely szerint a keleti expressz siklott ki, amely Münchenből péntek este 7 órakor hagyta el és szombaton délelőtt 11 órakor kellett volna Párisba érkeznie. A katasztrófa Nisy le Sec után történt, hatvan kilométerre Páristól. Az expressz

teljes gyorsasággal robogott, amikor a mozdony kizökkent a sínekre és magával rántotta a személyszállító kocsikat. Az első jelentés négy halottról számol be és azt mondja, hogy a sebesültek száma igen nagy. A romok eltakarítása órák-hosszat tart, mert a legtöbb kocsi darabokra tört. Páristól az első segélyvonat 11 órakor indult ki.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a kisiklás azért történt, mert a vonat a megengedettnél nagyobb sebességgel száguldott és egy átrohant váltón történt a kisiklás. A vonat utolsó kocsiján négyen meghaltak és 12 súlyosan megsérült. Az anyagi kár jelentős. A postakocsi egész tartalmával együtt pozdorjává zúzódott.

Elrendelték Trockij letartóztatását

Angol lapjelentés szerint Trockij lázadó csapatok élén Moszkva ellen vonul. Z'novjevvel lakásán internálták

(Varsó, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az oroszországi események, amelyeket a Zinovjev-féle radikális ellenzéki szervezkedés idézett fel, nem jutottak nyugvópontozhoz, sőt ellenőrizhetetlen hírek szerint az utralenistáknak a kommunista kormányzattól való kizárása forradalmi feszültséget teremtett az országban.

A ma reggeli varsói lapok slarmhíreket hoznak a legutóbbi moszkvai eseményekkel kapcsolatban. A lapok többek közt azt jelentik, hogy Agapovot, a kommunista párt végrehajtóbizottságának egyik tagját meggyilkolták. A gyilkosok elmenekültek. Moszkvában nagyon feszült a helyzet, mert mindenki attól tart, hogy Trockij, aki Tver vidékén nagyobb katonai csapatok fölött rendelkezik, adott esetben katonai akciót kezd pártbarátainak védelmére. Általános a meggyőződés, hogy a lakosság fenyegető magatartása a szovjetországi kormányt arra fogja kényszeríteni, hogy a kommunista internacionálé ügykörét likvidálja.

A kegyvesztett Zinovjevvel lakásán internálták és a cseks emberek szigorúan őrzik. Letartóztatott Lasevicset, a forradalmi katonasánc egyik vezetőjét is, a neki alárendelt ezredet pedig az Ural hegységbe vezényelték. Ezenkívül terjesztik magát az a hír is, hogy Kamenevet is megfosztották eddig viselt állásától.

A lengyel lapok híradásait Moszkvából eddig még nem erősítették meg. A londoni „Daily News” azonban szintén arról ír, hogy a moszkvai központi végrehajtóbizottság elrendelte Trockij letartóztatását. A népbiztos ellenkezésként a bizottság utasításainak és Kremlin felé vonult hű ezred élén.

Tisza Istvánra háritják Ferencz Ferdinánd meggyilkolásának felelősségét

Ferencz Ferdinánd litkos egyezménye Vilmos császárral

(Bécs, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentettük, hogy az a söfför, aki Ferenc Ferdinánd halálautóját 1914-ben Sarajevóban vezette, a napokban meghalt Csehországban. Ebből az alkalomból a világlapok most újra felelevenítik a néhai osztrák magyar trónörökös meggyilkolásának történetét és különösen az olasz „Secolo” és a „Deutsche Allgemeine Zeitung” merít fel a feledés homályából egészen különös és szinte hihetetlennek hangzó részleteket. A „Secolo” például azt írja, hogy a trónörökös meggyilkolása szinte tervszerűen elő volt készítve. Erre következtet a cikkíró abból a körülményből többek között, hogy a gyilkosság elkövetése előtt már jóval szárnyrakelt merénylethíreknek a mag sabb körök semmiféle jelentőséget nem tulajdonítottak. Klobucsanics Benno, aki annak idején Horvátország kormánybiztosa volt, négy héttel a merénylet előtt a következő jelentést tette gróf Tiszának:

„Kegyelmes uram, engem figyelmeztettek, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen merényletet akarnak elkövetni Sarajevóban. Kérek utasításokat, hogy milyen intézkedéseket tegyek.”

Gróf Tisza erre ezt válaszolta: „A feljelentésnek nem kell komolyságot tulajdonítani.”

Egy hétre rá Gagliardi ügyvéd értesítette a készülő merénylet tervéről Tiszát, akinek most már azt is tudtára adták, hogy azt a fiatalembert, akit a merénylet végrehajtásával megbíztak, Príncipe Gavrilonak hívják.

Erre a levélre Tisza már egyáltalában nem is válaszolt.

Ugyancsak a gyilkosság tervszerűségét bizonyítja az a körülmény is, hogy amikor a merényletterv hírére Harrach gróf, Ferencz Fer-

dinánd segédítettje, katonai kíséretet kért Pozarek táboroktól a trónörökös automobilja mögé, a tábornok kijelentette, hogy fölöttes hatóságától éppen az ellenkező utasítást kapta, vagyis, hogy Ferencz Ferdinándnak nem kell semmiféle kíséretet adni.

Ezután a következőket írja a „Secolo”:

1919 augusztusában egyik munkatársunk felkereste Zuis exkírállyót pianginsi kastélyában. Szó került a sarajevói merényletről és munkatársunk ekkor annak a véleményére adott kifejezést, hogy a merénylet terve Bécsből és Budapestről indult ki. Az exkírállyó nem igyekezett ezt megcáfolni, hanem lehajtotta fejét és csak ennyit mondott:

— Szomorú ügy ez. Lábbal ne beszéljünk róla.

Károly király ugyanis időközben arra a biztos meggyőződésre jutott, hogy a sarajevói merénylet terve osztrák-magyar politikusok fejében fogant meg és hogy érte a felelősség elsősorban gróf Tisza Istvánt terhelve.

Hogy mi ingerelhette egyes politikusokat Ferenc Ferdinánd ellen, a „Secolo” erre is igyekszik megfelelni:

Ferenc Ferdinánd és II. Vilmos császár között 1914 januárban a trónörökös komposti börtönében egyezmény jött létre, amelynek az volt a lényege, hogy Ausztria átenged bizonyos területeket Németországnak, ezzel szemben II. Vilmos trónára szíri Ferenc Ferdinánd kénfiát, nevezetesen Miksa herceget valamelyik közép-európai államban, Erő herceget pedig valamelyik keleti államban. Ez az egyezmény volt oka annak is, hogy Ferenc Ferdinánd temetésén II. Vilmos császár nem jelenhetett meg, minthogy megjelenését az osztrák udvar egyenesen kikérte magának.

Haas Lípót

Linoleum üzlet

dusan felszerelt gyári fölerakata

Cluj, Str. Reg. Ferdinand 6
Fiókok: Timișoara, Oradea-Mare

ahol az alanti olcsó árakon
szerezheti be szükségletét.

Viaszosvászon aszfalterítők:

60x100 nagyság....	Lei 80.—
80x115	” 120.—
100x130	” 175.—
115x145	” 215.—

Butorbehúzáshoz bőrvászon
már 120 lejtől

Linoleumok:

67 cm. széles méterje	Lei 155.—
90 cm. ”	” 205.—
100 cm. ”	” 235.—
200 cm. ” átütött Inlaid linoleum	”
□ m.-ként	Lei 325.—

Futószőnyegek:

65 cm. széles kétoldalon használható I-a minőségű méterje	Lei 85.—
90 cm. széles kétoldalon használható I-a minőségű méterje	Lei 20.—
65 cm. széles Cocas I-a minőségű méterje.....	Lei 180.—
90 cm. széles Cocas I-a minőségű méterje.....	Lei 250.—

200x300 Smyrna utánzat ebédülőszőnyeg Lei 1790.—

210x315 Nyírott Plüsch ebédülőszőnyeg Lei 3680.—

Ágyelő I-a 155.— Lei

150x300 torontáli utánzatu schezlongterítő..... Lei 1800.—

150x300 legszebb perzsamintájú Plüsch schezlongterítő minden létező színben..... Lei 2350.—

Egy ablakra való himzett függöny, mely áll 3 darabból Lei 580.—

Férfi és női vízhatlan gummikabátok 880 lejtől

Fördősapkák, fürdőcipők, celluloid játékok, gummiárúk, gummilabdák, lábtörlők, fürdőszoba gyékények a legolcsóbb és legnagyobb választékban.

Rendelésnél hivatkozzon az Uj Keletre.

Orosz angol szem

Az angol munkásszervezetek Unions, 1924 végén elküldték ki Oroszország politikai és gazdasági helyzetéről Nemrég hagyta el a sajtó (La Russie. Rapport office Britannique des Trades Unions) mely mindenre kiterjedő a delegáció tapasztalatait adatként s különösen érdekes a jelentést, mely szembeveti Oroszországgal a közleménnyel, objektív be a Szovjetállam-szövege végén.

A jelentés első része orosz kormányzat módját. Már az első oldalakon kérdésre. Ezt írja: „All felütnetni a szovjetrendszert, mint orosz volna. sen nagy befolyást gyakorol mint különben minden társadalomban. De semmi tények nem zsidójellegű intelligenciájukban rejlik nacionálisan számos részt, de pl. a külügyi előbbőségüket, melyet 1918-ban az orosz kormányzat megkapta. Az angol delegáció Oroszország politikai helyzetéről az egyén a közgyakorlat befolyást, mi rendszerekben lehetséges.

Az ország pénzügyi állja stabilizáltak, de az alábbi is annyira, ha nem azon államiét, melyek más bírják.

A szovjet-közgazdasági közlekedés, külkereskedelmi intézménye, a jogrendszer, a statisztika, a jogrendszertatis adatokka elénk s különösen érdekes melyekben az orosz ház a férjes asszonyok hely jogát írják le. Oroszországot ismer. Minden 18-16 éves nő köthet egy többnejség tilos. A legléphetnek egymással házas felek mitdegyikének belsőnek mondja ki. De egyik felbontását, anélkül azonban bármivel is, mint valóban A választóilletet ellen fel A férjes nő vagyonát a férjétől s nem köteles fele A házasságban munkaképesek egymást segíteni. A nagy a házasságban, min azülettett gyermekekről aára az apát és az anyát kivül gyermekek és a fazon jogokat bírják, min a többiek. A választólegáció megállapítja a kanadai életet, de az áltamagaabba emelte, mint volt. Az akkor államiag ma tilos Oroszországban.

Talán leginkább a közéletet ki a munkások közül néhányan már a jártak s így összehasonlítható a munkásszervezetek és munkásszervezeti mozgalom és elismerő figyelemben részlete Oroszországot gyakorlati érdemes példák államok elé.

Meg kell emlékeznünk érdekes képanyagáról. A

Oroszország angol szemüvegen át

Az angol munkásszakegyesületek, Trades Unions, 1924 végén egy tiztagu delegációt küldtek ki Oroszországba, hogy ez az ottani politikai és gazdasági helyzetet tanulmányozza. Nemrég hagyta el a sajtót a bizottság jelentése (La Russie. Rapport officiel de la Délégation Britannique des Trades Unions), vaskos kötet, mely mindenre kiterjedő figyelemmel ismerteti a delegáció tapasztalatait. Bőséges statisztikai adatok s különösen érdekes képek gazdagítják a jelentést, mely szemben sok jobbra és balra néző Oroszországgal foglalkozó könyvvel és közleménnyel, objektív nyugalommal számol be a Szovjetállam-szövetség helyzetéről 1924 év végén.

A jelentés első része politikai jellegű. Az orosz kormányzat módját és eszközeit ismerteti. Már az első oldalakon rábukkalunk a zsidó kérdésre. Ezt írja: „Allardóan úgy igyekeztek felkutatni a szovjetrendszert, mintha azinkább zsidó, mint orosz volna. A zsidók természetesen nagy befolyást gyakorolnak a politikában, mint különben minden virágzó és szilárd alapu társadalomban. De sem az elvek, sem az intézmények nem zsidójellegűek, a zsidók befolyása intelligenciájukban rejlik. A kommunista Internacionáléban számos zsidó személyiség vesz részt, de pl. a külügyi hivatalban elvesztették előbbségüket, melyet 1920-ban még birtak.”

Míg azonban a jelentés azt is megjegyzi, hogy a zsidó vallás épp oly türelmességgel találkozik, mint a többiek, nincs bíráló szava ezzel a súlyos elnyomó politikával szemben, melyet az orosz kormány a cionizmussal tartu-
ait. Az angol delegáció általában elégedett Oroszország politikai rezsimjével s megállapítja, hogy ott az egyén a hőügyek vitelére inkább gyakorol befolyást, mint az a parlamentáris rendszerekben lehetséges.

Az ország pénzügyi helyzetét még nem látja stabilizáltnak, de mégis kielégítőnek, leg-
előbb is annyira, ha nem jobban, mint Európa azon államaié, melyek a külföldi tőke bizalmát bírják.

A szovjet-közigazgatás, ipar, földművelés, közlekedés, külkereskedelem, a vörös hadsereg intézménye, a jogrendszer és az igazságszolgáltatás pontos adatokkal és tényekkel kerül elének s különösen érdekesek azok a fejezetek, melyekben az orosz házassági jogot, a válást, a férjes asszonyok helyzetét és a gyermekek jogát írják le. Oroszország csak polgári házasságot ismer. Minden 18 éves férfi és minden 16 éves nő köthet egymással házasságot. A többnejűség tilos. A legközelebbi rokonok nem léphetnek egymással házasságra. A válást a házasság felbontását, anélkül azonban, hogy házastársát bármivel is, mint válóokkal, vádolnia kellene. A válási ítélet ellen felebbezésnek van helye. A férjes nő vagyonát teljesen külön kezelheti férjétől s nem köteles férjét bárhova követni. A házasság felbontásának esetében kötelesek egymást segíteni. A törvény gondoskodik egy házasságban, mint a házasságon kívül született gyermekekről is s az utóbbiak ellátására az apát és az anyát kötelezi. A házasságon kívül gyermekek és a férjetlen anyák ugyanazon jogokat bírják, minden tekintetben, mint a többiek. A válás könnyüége — mint a delegáció megállapítja — meglazította ugyan a családi életet, de az általános moralitást mégis megabbra emelte, mint a cári uralom alatt volt. Az akkor államiag protezált prostitúció ma tilos Oroszországban.

Talán leginkább a közegészségügyi reformok elégitették ki a munkásdelegáció tagjait, akik közül néhányan már a cári Oroszországban is jártak s így összehasonlításra alkalmuk volt.

A munkaügy és munkásügy szervezése, a szövetkezeti mozgalom és a biztosítás kérdése előismerő figyelemmel részeseül a bizottság részéről, mely Oroszországot gyakran állítja oda köve-
tőre érdemes példa gyanánt a többi európai államok elé.

Meg kell emlékeznünk a jelentés rendkívül érdekes képanyagáról. A munkásság életének

testi és szellemi megnyitakozásait, testedzést, szanatóriumok és olvasó klubok belső életét szemléltetik a képmellékletek, melyek közül a gyermekegészségügyre vonatkozó művészi színyomások megérdemlik, hogy az egész emberiség közkincsévé váljanak.

Képzeltük el apró emberkének négyülését. Nagy tőmeg 8-10 hónapos baba, piros és zöld ruhában, édesen komoly mind, kiabálva vesz körül egy szónoki emelvényt, melyen egy kis vörösruhás 8 hónapos baby tart szónoklatot. A négyüléseken szokásos feliratos táblák jelzik a követeléseket: „Tiszta fehérneműt kérünk! Adjatok anyatejet! Friss levegőt és világszűzöket követelünk! Egészségess szülöket!”

Egy másik propaganda képen sziklák közt rohanó vizen kis sarka, benne megint egy pár hónapos kis ember. A sarka vitorláján ez olvasható: „Vigyázzatok a gyermekekre! Ne engedjétek elpusztítani őket a sziklákon! Ügyeljétek, hogy az élet szabad tengerét erőben és egészségben ériék el!” S a veszedelmet jelentő sziklák nem egyebek, mint: piszkos ruházat, sötét szobák, rossz levegő, korai elválasztás az anyatejtől.

Egy harmadik képen a tehén megkérdi sz

űvegből tehéntejet szopogató kis gyermeket: Mért iszod az én tejemet? Anyád nem táplál téged?

A közegészségügyi és nevelésügyi reformok biztosítják az új orosz generáció frissességét és egészségét. Mikor ez az új emberiség felnő s birtokába veszi az országot, akkor talán a szovjetrendszer mai egészségtelen, antidemokratikus, erőszakon alapuló intézményei is átalakulnak s hosszú, békés fejlődést biztosíthatnak az orosz népnek. Tisztuló folyamat megy ma végbe Oroszországban, mely jobbá és boldogabbá teszi lakosságát, mint a cári uralom alatt s mint a kezdeti szovjetterror alatt volt, ebben a mag-
lításban összegeződik az angol szakszervezetek jelentése.

Nálunk pedig különösen jelentős kell, hogy legyen ez a könyv. Egy előlünk elzárt nép életét, törekvéseit, szervezetét mutatja be s je, ha eloszlatjuk magunkban ezt a bizalmatlanságot, melyet, minden, ami ismeretlen, kelt bennünk. Az orosz és román diplomaták közeli találkozására talán megnyitja a két szomszéd nép között az utat s a népek közeledése mindig nagyobb biztosságra a békének, mint a fegy-
verekkel elzárt határok. Ligeti Sándor

Jugoszlávia erélyes demarsot intézett Bulgáriához a komitácisibetörések miatt

A belgrádi kormány a legdrasztikusabb rendszabályokkal fenyegetőzik

(Bucuresti Bukarest, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától. A kadrlateri komitácisibetörések ügyében ma újabb értekezést volt a belügyminisztériumban, amelyen Vladercu tábornok a kadrlateri haderők parancsnoka is részt vett. Elhatározták, hogy a katonai ostromállapotot 30 kilométeres sávban kibővítik. Ezen a területen Vladercu tábornoknak korlátlan teljesítelma lesz az a közigazgatási, mint a katonai rendcsapatok között.

Szerdán a minisztertanács fogja véglegesen a szükséges intézkedéseket jóváhagyni, illetve az életbe léptetést elhatározn.

A „Politica” értesülése szerint a jugoszláv-bolgár határon történt összetűzések rendkívül súlyos természetűek voltak. A komitácisibanda 230 tagból állott. A tüzharc egész délután és egész éjjel tartott és csak akkor szűnt meg,

amikor a jugoszláv határőrök erősítése megérkezett és a komitácisik kénytelenek voltak elmenekülni. Az összetűzés során öt jugoszláv granicsárt meggyilkoltak, négyet súlyosan megsebesítettek. A komitácisik közül hárman meghaltak és ketten megsebesültek.

A jugoszláv kormány erélyeshangu demarsot intézett a bolgár kormányhoz, amelyben figyelmezteti, hogy nem tűri tovább a komitácisik garázdálkodásait és amennyiben a bolgár kormány nem lesz abban a helyzetben, hogy a komitácisibandák betörését egyszersmindkorra megakadályozza, a jugoszláv kormány kénytelen lesz életbe léptetni a szükséges intézkedéseket még akkor is, ha azok a legdrasztikusabbak kell hogy legyenek. Egyben az elesett jugoszláv katonákért hozzátartozóik számára megfelelő kártérítést követel.

Briand és Vandervelde követelik von Seeckt német vezérkari főnök elmozdítását

A francia és belga külügyminiszterek most is félelmetesnek találják a német hadsereget. Októberben megszűnik Németország katonai ellenőrzése. Ausztria teljesen leszerel

(Berlin, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Vossische Zeitung” értesülése szerint a Berlinben székelő szövetségszövetségi katonai bizottság legközelebb októberben elhagyja Berlin, hacsak különösebb okok nem adódnak elő, amelyek a bizottságot maradásra késztetnék. A bizottság tisztjeinek nagyrésze már utasítást kapott, hogy készüljön el az ősi helyezésre.

Németország katonai ellenőrzésével kapcsolatban Páris politikai és katonai körökben szenzációt keltett ma az a hír, hogy Briand külügyminiszter megegyezett a francia fővárosban tartózkodó Vandervelde belga külügyminiszterrel abban, hogy ragaszkodni fognak von Seeckt tábornoknak a német vezérkar éléről való eltávolításához. Briand külügyminiszter ugyanis már régebben tárgyalást folytatott Vandervelde miniszterrel és ezen a tárgyaláson szóba került a német leszerelés kérdése. Briand közölte a belga külügyminiszterrel, hogy véleménye szerint a német hadsereg a világ legjobban felszerelt és legnagyobb hadserege. A rendőrséggel együtt Németország ma 350 ezer főnyi hadsereggel rendelkezik, amelynek ugy a felszerelése, mint a fegyelme az egész világon páratlan. A két külügyminiszter állítolag azt akarja kivinni, hogy Németországot csak abban az esetben vehesse fel a Népszövetség, ha a német kormány pontosan betartja a béke-

szerezés leszerelési feltételeit, ami mindezekig nem történt meg és amiért elsősorban Seeckt tábornokot teszik felelőssé.

Páris, július 31. A nagykövetek tanácsának mai üléséről kiadott jelentés értelmében az osztrák kormány megbízottai és a nagykövetek tanácsa között július 18-án megindult tárgyalások teljes eredményre vezettek. Az osztrák kormány kötelezte magát különböző hadianyagoknak és hadianyagok gyártására alkalmas gépeknek megsemmisítésére, valamint a titkos társaságok és különböző katonai szervezetek feloszlatására. A katonai ellenőrző bizottság szervei mindaddig Ausztriában maradnak, amíg az osztrák kormány ezeket a feltételeket nem teljesítette.

Kereskedelmi tisztviselő,
aki a német és magyar nyelvet tökéletesen bírja, lehetőleg gépíró, több évi gyakorlati, nagy szöveg jár részére, erdélyi megyeszékhelyen **azonnal felvétetik** állandó állásra. Román nyelvet és német gyorsírást tudók előnyben részesülnek. Ugyanott egy szövetségi végzett fia talember, jó számoló, a műszaki iroda részére is felvételt talál. Részletes ajánlatok, fizetési igénnyel és fényképpel el-
látva „Jövő” alatt a hirdetésbe intézendők.

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte **17. sz. alá**
Calea Regale Ferdinand

óót
zlet
elt
la
mand 6
ea-Marc
rakon
etét.
on
k:
ei 80.—
120.—
175.—
215.—
vászon
ok:
ei 155.—
205.—
235.—
d linoleum
ei 325.—
gek:
asználható
ei 85.—
asználható
ei 20.—
minőségű
ei 180.—
minőségű
ei 250.—
utánzat
1790.—
Plüsch
3680.—
Lei
zatu schez-
1800.—
rszaminájú
minden lé-
2350.—
tt függöny,
ei 500.—
zhalan
ok
ók, cellu-
ruk, gum-
ürdőszo-
b és leg-
kban.
Uj Keletre.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Liszt kiadatlan levelei

Heinehoz és Bettina v. Arnimhoz

Julius végén mult negyven esztendeje, hogy Liszt Ferenc kidőlt az élők sorából. Schnapp Frigyes dr. neves zenekritikus ezt az alkalmat fölhasználta arra, hogy a mester eddig ismeretlen életdokumentumait közreadja. E dokumentumok között különös figyelmet érdemel az a levél, amelyben Liszt Heinet összeakarja ismeretnie George Sand-al, a hírnemes írónővel. A levél így hangzik:

Kedves Heiném!
Sand-asszony élénken érdeklődik ön iránt és nagyon szeretné megismerni. Adjon alkalmat neki, hogy a Bretagneba való elutazása előtt, akár egy félórát is az ön társaságában tölthessen. Ha csak egy lehetőség van rá, jöjjön holnap reggel nyolc órákor (katonai idő, nem költői!) jelenjen meg a Cafe d'Or sayban. Innen együtt megyünk az írónő Quai Melapuais 19 szám alatti lakására. Nehogy elhasszsa a találkát!

Odaadó barátsággal
Liszt

A könyv több Liszt-levelet közöl Bettina von Arnimhoz, akit a zeneköltő berlini „Sturm und Drang“ korszakában hódolatul és nem is titkolt szeretettel vett körül. A nagy író nő akkor már hatvanéves volt, tíz év óta özvegy és két felnőtt leány anyja. Mégis a fiatal Lisztre azt a varázst gyakorolta, mint fiatal korában Geóthére és Beethovenre. Bettina v. Arnimra is nagyon jó benyomást tett a fiatal zeneköltő és nagyon szívesen lépett volna rokonságba vele, szívesen látta volna őt — vőjeként, de két leányára más sors jutott: az idősebbet Armgartot, egy Flemming gróf vette feleségül. E frigyből származott Heykingné, aki „Briefe die ihn nicht erreichten“ című munkájával szerzett nagy irodalmi nevet. A fiatalabbat, Gizellát Hermann Grimm vette feleségül. Liszt később már hajlott volna arra, hogy az idősebb Arnim-leányt elvegye, de úgy látszik — és ez egy most fölfedezett levélből derül ki — a leány nem viszonzta a csapodár művész szerelmét. Ime a levél, amit az anyához intézett:

Kedves asszonyom, ma este fél 7 órákor odajövök önhöz, hogy együtt menjünk madame Schinkelhez. Tegnap mindkét kezem odanyújtottam Armgartnak (hogy imádnám, ha megengedné!) és e kéz lávája most arra tüzesít, hogy megírjam Mignon dalának harmadik strófáját.
Ezerszer köszöni az ön
Liszt Ferenc.

A távolból azonban mégis csak Bettinára gondol. 1842 április 27-én Szent Pétervárról írja ezt a levelet:

Nem tudom, mit vétettem ön ellen, hogy levelemre nem válaszol. Pedig, hogy várom azt a pár sorát, amelyben megmondja nekem, hogy nem hagyott rossz emléket az a néhány óra, amit eltöltöttem önél és hogy ön mindig is jóindulattal gondol rám. Most vettem kézhez Schöber füzetét — „Liszt in Ungarn“ — amiből kettőt önhöz juttatok. Legyen szíves egyet Teleki grófhöz juttatni, akinek nem tudom a címét. Írtam két dalt „Ach ich bin des Treibens müde“ és „Es war ein König in Thule“ címűt, amit Orloff gróffal juttatok el önhöz. Ha jól esik, csináljon fidibuszt belőle.

Leányainak kezeit csókolom, önt pedig kérem, ne hártson el magától. Akik megcsodálják önt és akik olyan bátrak, hogy önt szeressék, egyetlen nincs, aki jobban hódolna az ön Fr. Lisztjénél.

A gyűjtemény ezenkívül Lisztnek több nevezetes kortársával való levelezését is közli, amelyekből a költő alkotására szerethet sok új nemes pontot és adalékot Liszt Ferenc tisztelője.

SZÓNYI GÉZA: PALESZTINA FÖLD-RAJZA. A magyar nyelvű zsidó irodalom kitűnő munkával gazdagodott a most megjelent Palesztina földrajzában, amelyet dr. Szónyi Géza,

az erdélyrészi Keren Hájesszód vezetője állított össze nagy körültekintéssel és sok szaktudással. Szónyi Palesztina-földrajza részletesen ismerteti az ország fekvését és határait, földrajzi tagozódását, közjogi helyzetét, növény, állat- és ásványvilágát, lakosait, kulturális viszonyait, mezőgazdaságát, állattenyésztését, halászati és vadászati viszonyait, iparát, kereskedelmét, hajózását, pénzügyét és városait. Külön részt

szentel a szerző a Zsidó Palesztinának és ebben teljes alaposággal tájékoztatja az olvasót a zsidó kolóniákról és városi telepítésekről, nemkülönben a bevándorlásról, a zsidó kulturális és egészségügyi intézményekről. A könyv stílusa élvezetes és ezért nemcsak tanulóknak, hanem olvasmányoknak is ajánlható. Dr. Szónyi Palesztina-földrajzát számos érdekes illusztráció és térkép egészíti ki.

Sómérok között a Retyezát tövében

(Pestenlta Nagypestény, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A keskenyvágyú iparvasut lassan kigyó ott be a hegyek közé. A termékeny szántóföldeket csakhamar felváltották a zordon hegyek és a kis mozdony lihegését elnyelte a sebes hegyipatak zúgása. Messziről a hófödte Retyezát koronázta be a tájat. Még néhány lépés és a zöld erdők alján megjelennek az első sómérsátrak. Keskeny hegyiut visz fel a hegyoldalra, amely ügyesen összeállított kapuba torkollik be. Magérkezünk a sómértáborhoz.

A kapunál kis sómérgyerekek halálos komolysággal állja el utunkat és jövetelünk célja felől érdeklődik. Miután megmondjuk neki, hogy kik vagyunk, leakasztja a kapura felfüggesztett telefonkagylót és tömör, rövid szavakban jelenti érkezésünket:

— Halló... Itt kapuörtség... Kérem a parságot... Halló parsági sátor?... Vendégek jöttek... Kérem az ügyeletes testvért leküldeni...

Az ügyeletes sómérliszt fatya jön. Kedvesen kalauzol be a kapu át és néhány perc múlva bekerülünk a tábor örökké nyitva és méhkasához hasonló centrumába.

A tábori élet

Kalauzunk a parancsnoksági sátorba, vagy ahogy a sómérok röviden elnevezték a parságiba vezet minket. Négyzetes deszkaépítmény, ponyvával fedve. A falról Trumpeldor életnagyságu arcképe néz le. Sajátkészítményű íróasztalok, ágyak és székek képezik a sátor felszerelését. Az egyik sarokban az állandó permanenciában levő telefonapparátusnál pötyönyi sómér buzgókodik. A sátorba belép Dux Manó, a táborparancsnok és csakhamar megkezdjük sétánkat a kicsiny emberek kis városában.

— Mi az életre neveljük a sómérokat, — mondotta — és a nevelésünk egyik legfontosabb lépése a táborozás. Ó állásra szoktatjuk a gyámoltalan városi gyerekeket, k hozzuk őket a szabad levegőre és komoly munka-programot írunk elő nekik. Ezévi táborunkban együtt vannak a kolozsvári, temesvári, petrozsényi, gyulafehérvári és marosvásárhelyi sómérok. Ezenkívül néhány román, valamint négy pesi testvérünket és két csernovitzi chalucot látunk vendégül. Nem messze a táborunktól nyúlnak a marosvásárhelyi, kolozsvári, temesvári és gyulafehérvári somrák.

Magérkezünk az első sátrakhoz. A sátrak elején címszerű vesszőfonással készített lugas ékeskedik, amelynek hátsóiban a sajátmaguk készített asztalok mellett költik el a sajátmaguk készített ebédet és vacsorát.

A lugasban felfüggesztett kis tábla hirdeti, hogy az ebédlőben vagyunk. Baljebb lépve a sátorba, a ládák és kis faragott székekkel kö-

rülve szalomba jutunk, amelyet keresztirányban függő felirat is bizonyít. A sátor utolsó része pedig a hálószoba. A sátrak legtöbbször kis elemekkel táplált villanylámpák világítják, ahol ez nincs, ott a petróleumlámpák is jó szolgálatot tesznek.

Az örsök között valódi versenyzés indult meg, kinek a sátra legyen a legszebb és legpraktikusabb. A vitát eldönteni ugyszólván lehetetlen volt, mert a sátorépi emél minden óra körülkört a maga egész éven át félve örök trükkjeivel. Így az egyik kolozsvári örs természet rendezett be, természetesen a szabadban, felállított nyújtók és korlátok segítségével. A másik örs nem hagyta magát letromfolni s éppen ezért „sómérsátra“ rendezett be, ahol igen jutányos áron csokoládét, savanyucukrot, bobszeletet és egyéb igen szükséges holmit szerezhet be a hszúrló bókészen elbocsátott sómér.

Ebédre hív a trombita

Dalban egy óratájt felcsendül a trombita hívó szava. A jóindjú sómérgyerekek a „Kiposztá, képosztá, hus is van benne... ismert dallamot fújja. Tudvalevőleg a tábori élet egyik legfontosabb mindennapi momentumai az ebéd és vacsoraszünet. Nehány vezényszó és halk fittyjel elhangzása után végzésekkel megindulnak a sómérok a konyhához, sajátával és edényekkel a kezükben.

A földbeásott kemencékben vígan rotyog a piros gulyás. Bár a sómérok isztottan tárgyalják az ebéd programját, mégis a legnagyobb fegyvellemmel állnak sorba a gulyás kiosztásához. Serény somrák osztogatják ki az izletes ételt s egyik-másik sómér felhasználni igyekszik ismeretségét az adag nagyságára vonatkozólag.

Lassanként elcsendesül a konyha, csak a szolgálatos sómérok maradnak vissza, akik dalolva mosogják ki a nagy üstöket.

Tábori idillek

Két óra felé megszűnik a tábor mozgása s a rövid ebédutáni szieszta következik be. A beállott nagy csend dacára az egyik sátorból hangok ütnek meg a fülemet. Halkan megyek arrafelé. A sátorban csak ketten vannak. Egy chaluc és egy gur. A farkasbolygók élénk szeméit a zömök gur szájára fűgesszi és valóságos iszá a szavait:

— Hásmér lóméd ivrit... Hászusz rac... Míchár jühje chigjá...

Óvatosan mondja utána a halkmuzsikója szavakat. Lassan megszokja a nyelve és már egész vígan perag szájából a héber szó. Oly lehetetlenül szép és igaz az egész. Még messziről hangzik utánam:

— Hásmér lóméd ivrit... A másik sátor előtt kis szűzkefejű sómér ül a földön. Nagy buszalommal ír a ládjáán

levelet. Eszembe katonája. Ep így kedveseinek róza lövbég „onpán“ let katonája volt, tet harcos. A só ir, keményen áll a görbe sorokat p

— Drága Any hatálanul boldog Távolabbról kopogása hallszk dezett be. Lehet mahjorgozni, de lejt kell fizetni. K jmet céljait sz kirándulási alap mindegyik sátor hely elhelyezve.

Ház

(Bucuresti B hákatást tartott háromszáz férfit és A lelkez Otentia n náki működött.

Uj Drey

A néme

(Berlin, július A magdeburgi gyil rendőrség is beleav napokban nagy sze német birodalom d legeslebben követ állánktól való elatikai párthoz lekö eset — írják — a völki ch-birák, r selők valóságos k szágban a Dreyfus

A berlini ren benban megejtett hogy Schröder, ak et az egy, hanem got követett el. A ujejszban apróhírd márká kaució fölöt igért. A hirdetésén lentkezőknek azt r ahar nyitni és csá

Kibőv

(Bucuresti Bu tudósítójától.) A uralmának telán vágó módosítás niszternek azzal sz ország közige centralizáció ren törvényhozás és részekből alakult szükségé volt ce Bratianu-éra oly egyáltalán nem szalos egyszási szereket separt e ujakat állított v amelyben így ál koség és az ors

A tarthatatla közigazgatást b Goga minisztert prefektusait és n intézkedéseket, a ara, hogy egy mányzását egész részt pedig me attól a gyakori tok megoldára e Goga Octav tanácskozásait a viselőinek adott kezleten elhatáro Bukarestben pre

Eredeti Rosenthal porcellán

12 szem. ebédlőkészlet, 71 db. L. 4850
6 szem. ebédlőkészlet, 26 db. L. 1900

12 szem. teás vagy kávékészlet L. 1100
Eredeti alpakka kés, kanál, villa 3 db 180

ROSENTHAL üvegudvar
CLUJ

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióközlet Str. Bariju 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moşilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

Mégsem redukálják a gabonafélék kiviteli illetékeit?

(Bucuresti-Bukarest, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatru pénzügyminiszter ma nyilatkozatot adott, amelyben kijelenti, a kormány elhatározta, hogy nem fogják redukálni a gabonafélék és az olajtermékek kiviteli illetékeit. A hivatalos lap közli, hogy az exportlovak kiviteli illetékét 1000 lejben állapítják meg darabonként.

Egy érettségizett regáti diák meggyilkolta apját, bátyját és sogornőjét

Apja 80 holdas birtokáért követte el borzalmas tettét Angel Jucu (Bucuresti-Bukarest, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután a ramnati-i ügyész-séghez a közeli Leu községből a következő szenzációs hírnem gyilkosságát jelentették telefonon.

Angel Jucu, a krajovai kereskedelmi iskola ezidén végzett növendéke tegnap délután meggyilkolta édesapját, nagyobbik bátyját és annak feleségét. Ezután az éjjel a hullákat a közeli erdőbe vitte, ahol külön-külön egy-egy fára felakasztotta őket.

A csendőrök a nyomozás során a lakásban levelek után kutattak és ekkor vérvonásokra és egy véres baltára bukkantak. Gyanút fogtak, kihallgatták Angelit és mivel zavaros vallomást tett, azonnal letartóztatták. Később keresztelődésük és hathatós vallatás után Angel Jucu bevallotta, hogy ő gyilkolta meg édesapját és a többieket is, hogy így hozzájusson apja 80 holdas birtokához.

Hétfőn kezdik meg Kolozsváron a községi adók másodszori kivetését

Tordai földgázzal akarják biztosítani a város téli villanyellátását

(Cluj-Kolozsvár, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Osvada polgármesterhelyettes visszaérkezése óta a városi tanács állandó bizottsága szakadatlanul ülészik, hogy egyrészt a hatalmas restanciát feldolgozza, másrészt pedig, hogy megoldást találjon arra a probléma-halmazra, amely a város szükségleteinek kielégítése körül felmerül. Négy ülést tartott a hét folyamán a tanács permanens delegációja, amelyen tárgyalás alá került a város villannyal való ellátásának biztosítása, a községi illetékek ügye, a város tisztasági problémái, a kölcsön-ügy, stb. A hozott határozatok minden tekintetben megnyugtatók, biztosítéka annak, hogy a város mizériái rövidesen megszűnnek és Kolozsvár városi élete egyhamar visszakerül a normális kerékvágásba.

Mária királyné távirata Kolozsvárhoz

Dr. Mihali Tivadar, Kolozsvár polgármestere felolvasta azt a két táviratot, amelyet Mária királyné, Románia felséges uralkodónője küldött abból az alkalomból, hogy öt születésnapja alkalmából üdvözölték. Az egyik távirat Mihali dr. és neje, a másik Kolozsvár városi tanácsához és polgárságához van címezve és az uralkodónő titkára meleghangú köszönetet mond a gratulációért. Beavatott körökben messzeható kombinációkat fűztek a két távirathoz, amelyet egy udvariassági aktuson túl a város jelenlegi vezetőivel szemben legmagasabb helyről megnyilvánult bizalom kifejezésének tekintenek.

Hétfőn megkezdik a községi illetékek újbóli kivetését

Ismeretesek azok a bonyodalmak, amelyek ezúttal a községi illetékek kivetése körül keletkeztek. Az ország pénzügyi egységesítése után tudvalevőleg a városnak megszűnt a joga a régi községi pótdókat továbbra is inkasszálni. Ehelyett az ugynevezett Legea maximális alapján községi illetékek beszedésére hatalmazza fel a várost. Ezeknek az illetékeknek a kivetése körül — amelyek körülbelül 20 millió leje rugnak fel és a város legkomolyabb bevételi forrását képezik — ez évben zavarok támadtak. Az eredetileg kinevezett bizottság ugyanis minden körülmények nélkül dolgozott és horribilis összegeket szedett az amugyis egyöntetű polgárság nyakába. Természetes, hogy a kivetéseket általános felzúdulás követte és a városhoz, valamint a pénzügyigazgatósághoz tömegesen érkeztek a feleltetések. A városi tanács vizsgálat tárgyává tette a feleltetések és miután megállapítást nyert, hogy azok legnagyobb részben indokoltak, felfüggesztette az eredetileg kinevezett bizottság munkáját és új bizottságok kinevezését határozta el. Ez Osvada polgármesterhelyettes távolléte miatt mindeddig késített. Ma délelőtt azonban a városi tanács Poptea-pénzügyi tanácsával karöltve megkezdte az új bizottságok kinevezését. Min-

den kerületben két tisztviselő és egy titkár fogja az összeírás munkáját végezni, akiknek működését egy inspektor ellenőrzi. Az új bizottságok már hétfőn megkezdik a városi illetékek újbóli kivetését.

Mi lesz télen a villannyal?

Amint azt megírta az Uj Kelet, a városi villamosművek kibővítésének kérdése csak a jövő év tavaszán nyer a megvásárolt Dieselmotorok beállításával végleges megoldást. A tanácsnak sok fejtörést okozott az a probléma: miként volna lehetséges ez év telén a fenyegető villanymizériákat elhárítani. Elhatározta a tanács, hogy a huzalokat kijavíttatja és a Rosta rezsim alatt megromlott gépeket használható állapotba helyezi. Ezzel csökkünyen sikerült az áramvesztés bizonyos százalékát behozni. Ez azonban — amint utóbb kiderült — távolról sem elegendő a zavartalan áramszolgáltatás biztosítására.

Eppen ezért a tanács legutóbbi ülésén Osvada polgármesterhelyettes felvetette azt a tervet, hogy ez év telére átmenetileg valamelyik Kolozsvárhoz szomszédos energiaszolgáltató vállalat felvételével biztosítsák a város villannyal való ellátását. Erre vonatkozólag több ajánlat fekezik a város asztalán. A tanács határozata értelmében a tárgyalások azonnal megindultak és minden remény meg van arra, hogy a közeljövőben már sikerülni is fog — valószínűleg a tordai földgáz segítségével — a kérdést megoldani.

Végre megérkezett az Urániába gróf Kohn!

Vidéki amatőrfényképezők kérjenek arjegyzéket **POLITZER** fotóárúháztól Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Perfekt német gyors és gépirónó aki a magyar nyelvet is tökéletesen bírja, több évi gyakorlattal, állandó alkalmazásra, **azonnal felvétetik** megyeszékhelyen. Románul tudók előnyben részesülnek. Részletes ajánlatok fényképpel és fizetési igényekkel ellátva „Gyakorlott” jelige alatt a kiadóba intézendők.

* Palcsztina legújabb és legkövetesebb falicérképe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

HIREK

Az Uj Kelet ma egy (omos ardeji) és Erdéji...
szerkesztők: Giazkaly János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkötelezett álláspontját a...
szociális és gazdasági kérdésekben.

A mai naptár:

Vasárnap
5686. Ab 21.
1926. aug. 1.
Hétfő
5686. Ab 22.
1926. aug. 2.

Sűrített nyári-sportkonzervek

Megnéztem magamnak a strandot avagy én...
ÉN néztem meg és ez a fontos

A hőmérőben sz az izé... az a hogyishívják, ami az izét mutatja felszaladt huszonnyolcra. Érdekes, hogy mikor meleg van, akkor az izé mindig felszalad és ha hideg van, akkor leszalad. Csodálatos.

Érdekes és egyéni megfigyelésem az is, hogy ilyenkor a nők kezdenek lengőbben öltözködni. Elhatároztam, hogy hallatlanul fonom és teljesen új megfigyeléseimről be fogok számolni. Hogy nyaralnak a robotosok, az uriember, akiknek nem telik, csak legfeljebb autóbuzspénzre.

Tetszenek látni, ez a mondatom mindjárt egy kis szociális izt ad az egésznek. Hát megyek mendegélek ki a strandra. A pénztárnál megváltom a jegyemet.

Furcsa, hogy amikor ilyen meleg van, az emberek izzadnak általában. Télen ez nem igen fordul elő. Milyen kedves volna, ha az emberek télen izzadnának és nyáron nem.

Kabint alig lehet kapni. Ebből következtetek arra, hogy több ember, mint kabín. Ha több kabín volna, mint ember, akkor valószínűleg éppen megfordítva volna. Csodálatos. Az emberek átlag két csoportra oszthatók a strandon. Nők és férfiak. Rögtön megismerem őket. A nők tudnillik valahogy nősebbek, mint a férfiak és viszont.

Még két csoportot lehet megkülönböztetni: kövöreg és soványak. A soványak általában kevesebb helyet foglalnak el.

Amint így tanulmányoztam a strandot, halkan és finoman megszólal a zene. Először a nagydob, aztán a kisebb dobok és a trombiták.

Hallatlanul finom strandmegfigyelés az is, hogy a parton homok van. Nem egyszerűen közönséges homok, hanem ugynevezett strand-homok, ami abban különbözik a rendestől, hogy patkószemek is vannak beleszítva.

A homokban kérem fürödni. Nők és férfiak fürödni, flörtölnek is, ami úgy történik, hogy felmarkolják a homokot és egymásra pörgetik. Először a férfi pörgeti a nőre, aztán a nő visszapörgeti. Huzamosabb pörgetés után otthagyják a pörgetett homokot és kabinjukba vonulnak.

A strandigazgatóságunk egy igen jóles intézkedése volt, hogy a rapot bevezettette összes helyiségeibe. A nap egy igen fontos tényező. Egyrészt világít, másrészt melegít. Megfigyeltem, én figyeltem meg, hogy a Nap sugarakat bocsát ki magából. Az ugynevezett napsugárakat. Ezek okozzák aztán a meleget. A sugárakban aztán a közönség az ugynevezett sűrített rezést intézi el.

A Strandnak egy igen tényező alkatrésze az ugynevezett víz. Amint megfigyeltem, csepp folyós állapotban használják.

A víz rendes körülmények között, a direkt csőre készített ugynevezett medrben tartózkodik. A meder úgy zárja körül a vizet, mint... mint egy szerelmes szép asszony... a... itt egy hasonlat következik.

A meder két szélén a strandigazgatóság — igen ötletesen — a partokat helyezte el. Kettőt. Egy jobbat, egy balat, vagy ahogy népszerűen nevezik, egy innenőt és egy tulsót. Így aztán a partok mintegy körülzárják a medret, amelyben a víz foglal helyet.

A víznek va egymástól szabással szegeket, helyezett el az nálhatja teljesen

Na aztán ig levetkőznek. Cs Mintha az egy Furcsa, hogy m rögön szabadon felöltöznek, ez

Mindezek a Vadonatujak. Ezek senkinek Érdekes. Ez a strandra és in uj impresszióva Ezt kérem, Ja igen. A Belemásznak Érdekes meg

— Boris b vanna olasz nek mondják.

— Abesszi protektoratus abessziniai régen Népszövetségűl egyezmény ellen sz sérti a Népkijelenti, hogy tudta és beleegy

— Florea Sfatni Negustoresc elnöknek, Florea vasárnap délelőtt ztsége felkéri a kor az egyesület nan testületileg f székházához felvo

— A tisztvi bizottság ülése. viselői fizetésemel zottság tegnap ül államtitkár elnök igazgató kérte, h huzga hozatalán téseket is eszközöl tést kér a tanítók tanárok részére. B legátus támogatja állami könnyűvezi alapul az 1914. ha más szempont aktor nem lesz e Statuescu iparminisz gok respektálását k tályfőnök megállap tisztviselői rosszabb szorténál és kéri, sik el. Simionescu fajji, hogy az 19 vanni és kivételake

— Kiutasító országból. Berlin és politikai körök az a Rómából éri mert német író, dott Olaszország kiutasították onna tö tött Olaszország lakása és nagy kö utasítást huszonné dr. Funke kényte mában visszahagy

— Mihalache alatti letartózt jelentik: Mihalach a musceli főügyés jén történt letartó

A víznek van aztán egy feleke. A fenéken egymástól szabályos távolságban nagy fúradással szegeket, tüket és egyéb csecebecsét helyeztet el az igazgatóság. Ezeket bárki használhatja teljesen díjtanul.

Na aztán igen érdekes, hogy az emberek levetkőznek. Csak úgy fürdőröhában fürödnek. Mintha az egy egész természetes dolog volna. Furcsa, hogy mielőtt az emberek levetkőznek, rögtön szabadon hagyják testük formáit. Ha felöltöznek, ez nem áll. A minthogy igaz is.

Mind ezek a megfigyelések teljesen újak. Vadonatújak. Furcsa, hogy előttem, én előttem ezek senkinek nem jutottak eszébe.

Érdekes. És vagyok én. Csak úgy kimegyek a strandra és ime visszajövök ennyi temérdek új impresszióval.

Ezt kérem, úgy hívják hogy strand riport. Ja igen. A vízben fürödnek.

Belemásznak a mederbe és fürödnek. Érdekes megfigyelés. Hallatlan. (t. s.)

Boris bolgár király eljegyzését Giovanna olasz hercegnővel befejezett ténynek mondják. Genéből jelentik: Boris bolgár király a múltkor a legszigorubb inkognitoban Genába érkezett, délután Nkov bolgár követ és kísérete néhány tagjának társaságában felkereste a Npszövetség vezérutkárságát, ahol felhivatalos és a feltűnést kerüő formák között szellemi együttműködés bizottságának zárt ülésén, azután pedig a titkárság legfontosabb munkahelyét kereste fel. Ezzel kapcsolatban a londoni Reuter iroda genf. értesülései alapján azt írja, hogy Boris bolgár királynak Giovanna olasz hercegnővel való eljegyzését befejezett ténynek tekintik.

Abesszínia tiltakozik az angol-olasz protektoratus ellen. Genéből jelentik: Az abesszíniai régens ma tiltakozást jelentett be a Népszövetségnek az angol-olasz abesszíniai egyezmény ellen, azzal a magindokolással, hogy az sérti a Népszövetség alapelveit. A régens kijelenti, hogy ez az egyezmény Abesszínia tuda és beleegyezése nélkül jött létre.

Florea Gyula temetése. A kolozsvári Sfatul Negustoresc váratlanul elhunyt érdemes al elnökének, Florea Gyulának a temetése ma, vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz. A Sfatul vezetősége felkéri a tagjait, hogy délelőtt fél 11 órakor az egyesület irdájában jelenjenek meg, ahonnan testületileg fognak a Kereskedelmi Kamara székházához felvonulni.

A tisztviselői fizetést megállapító bizottság ülése. Bukarestből jelentik: A tisztviselői fizetésemelés megállapítására kiküldött bizottság tegnap ülést tartott Simionescu pénzügyi államtitkár elnökletével. Spireacu közoktatásügyi igazgató kérte, hogy a fizetések általános összhangba hozatalán kívül bizonyos előzetes helyesbítéseket is eszközöljenek. 25 százalékos fizetési juttatást kér a tanítók és 15 százalékos a középiskolai tanárok részére. Bradisteanu kultuszminiszteri delegátus támogatja ezt a javaslatot. Jojnovici, az állami könnyűvezetőség igazgatója kifejti, hogy alapul az 1914. évi fizetéseket kell venni, mert ha más szempontokat kezdenek tekintetbe venni, akkor nem lesz elég a rendelkezésre álló összeg. Stasescu iparminisztériumi delegátus a szerzett jogok respektálását kéri. Trifa külügyminiszteri osztályfőnök megállapítja, hogy a külügyminisztérium tisztviselői rosszabb helyzetben vannak a többi részortnál és kéri, hogy ezt a különbséget tüntessék el. Simionescu államtitkár rezüméjében kifejti, hogy az 1914. évi fizetéseket kell alapul venni és kivételeket lehetetlen statuálni.

Kiutasítottak egy német író Olasz országból. Berlinből jelentik: Itteni irodalmi és politikai körökben nagy megütközést keltett az a Rómából érkező hír, hogy dr. Funke, ismert német író, aki tanulmányuton tartózkodott Olaszországban, kémkedés gyanúja miatt kiutasították onnan. Funke összesen egy félévet töltött Olaszországban, ahol már berendezett lakása és nagy könyvtára volt. Minthogy a kiutasítást huszonnégy óra alatt végrehajtották, dr. Funke kénytelen volt összes értékeit Rómában visszahagyni.

Mihalachet kihallgatják a választás alatti letartóztatása ügyében. Bukarestből jelentik: Mihalachet augusztus 3-ra beidézték a minszeli főügyészhez, hogy a választások idején történt letartóztatása ügyében kihallgassák.

* Orvosi hír. Prof. dr. Hincz Kálmán hazaérkezett és fogászati rendelőjét újból megkezdte.

Munkászendülés egy angol szénbányában. Londonból jelentik: Az albertvillervi bányákban lázongásra került a sor. Kétezer főtől álló tömeg gyűlt össze, amely amidőn észrevette, hogy a bánya alkalmazottai a vasuti kocsikra szemet raknak, fenyegető magatartást tanúsítottak. A vonatot és alkalmazottakat követ dobálták meg és a vasuti kocsik egy részét szétrombolták.

Elrendelték a bűnügyi zárlatot másfélmillió lej erejéig Dick Jakob vagyonára. A Dick Jakob ellen a bécsi Molo-cég feljelentése nyomán folyamatba tett eljárás ma újabb fázisához érkezett el. A kereskedőt ismeretesen azzal vádolják meg a bécsi cég, hogy a neki bizományba adott árut elcsikkasztotta, illetőleg annak árával nem számolt el. A feljelentés után vizsgálóbírói végzés alapján letartóztatták Dick Jakobot, akinek vizsgálati fogságát a tábla is megerősítette. Most a cég a bizományba adott áru fedezetül Rosin Constantin ügyvéd utján bűnügyi zárlatot kért másfélmillió lej erejéig Dick Jakob vagyonára. Parsescu vizsgálóbíró a Molo cég beadványa alapján tegnap fogantatosította a zárlatot Dick Jakob ingó és ingatlan vagyonára.

Virág Lajos dal- és áriaestéje. A Magyar Sínház kiváló baritonistája, Virág Lajos, aki hosszabb külföldi tanulmányutra megy, elhúzóása előtt még egyszer gyűjőkösdettni fogja Kolozsvár műértő zenei közönségét nem mindennapi művészetében. Augusztus 3-án tartja meg uroló dal- és árias estét az unitárius kollégium dísztermében, melynek keretében egészen új műsorral szerepel. A hangverseny iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy minden jel szerint Virág Lajosnak forró és méltán megérdemelt ünneplésben lesz része.

Megjött az URANIA-ba gróf Kohn!

Tífusz- és vérhasjárvány Ruszinszkóban. A maramrosi erdőrengetegben fekvő néhány községet pusztító járványok tartják rettegésben néhány nap óta. Eddig már igen sok áldozata van a ronboló betegségeknek, anélkül, hogy a pusztítást meg lehetne akadályozni. Különösen négy község, Alsószinévér, Jusád, Egrovic és Alsókolovcsava község szenved a járványtól. Mind a négy községben nagy erővel lépett föl a tífusz és vérhasjárvány és a megbetegültek száma igen nagy. Súlyosbitja a helyzetet az a körülmény, hogy az egész környéken nincs orvos és az emberek, akiket a járvány utólér, meghalnak anélkül, hogy orvosi segítséggel megkísérlelheték volna a megmentésüket. A hatóságok sürgős beavatkozó intézkedést várják a környékbeli falvak lakosai a pusztító járvány ellen.

Uj orientációt vesz a cseh export. Budapestről jelentik: A magyar cseh kereskedelmi tárgyalásokra a magyar delegáció pénteken este utazott el a keleti pályaudvarról Prágába. A delegáció tagjai között vannak Nik Alfréd, Péterfi Ödön, helyettes államtitkár, Ferenc Izsó miniszteri osztálytanácsos, dr. Bartha Ernő miniszteri tanácsos, dr. Nagy Iván és Kelestányi miniszteri segédtitkárok. Prágában Perucka kereskedelmi miniszter a „Prager Tageblattnak” részletesen nyilatkozik a cseh külkereskedelmi mérlég kedvező len alakulásáról és megállapítja, hogy az év első felének nagyarányú exportcsökkenését a nemzetközi piacon beállott áresések, az általános gazdasági depressziók és a keleti államok autokrata vámpolitikája idézte elő. Csehországnak el kell készülnie arra, hogy régi fogyasztó piacai közül még néhányat el fog veszíteni. Ezek helyébe most új piacokat kell szerezni. A kereskedelmi miniszter véleménye szerint Amerikában nagy elhelyezési lehetősége van a cseh áruknak. A gazdasági krízis megszüntetését a magángazdaság racionális zálás és az államgazdaság ökonomizálása által lehet elérni.

Pestisjárvány pusztit Konstantinápolyban. Bukarestből jelentik: A közegészségügyi minisztériumhoz érkezett táviratok szerint Konstantinápolyban nagy pestisjárvány van. A minisztérium megette a szükséges intézkedéseket, hogy a Konstantinápolyon keresztül, illetve onnan jövő hajók utasait megfelelő megfigyelés alatt tartásák.

Ideális hashajtó és soványító szer
Purgen
(Purgo) Bayer
Kapható minden gyógyszerárban

A marosvásárhelyi sómérgdud műsoros estéje. A marosvásárhelyi sómérgdud folyó hó 24 én, szombaton este tartotta meg műsoros estéjét a legnagyobb siker mellett. A műsor, amelyben héber, román és magyar szavaltat klasszikus és modern tánc, szabadgyakorlatok, szindarabok szerepeltek, a legkényesebb igényeket is kielégítette és a közönség hálás tapsal honorálta az egyenruhás cserkészgyerekek kiváló teljesítményét. Műsor után hajnalig tartó tánc volt.

Meghúzzák a végleges határt Románia és Lengyelország között. Bukarestből jelentik: A román-lengyel határvonal végleges meghúzáára vonatkozólag közelebről megkezdődnek a munkálatok. A román bizottság élén Arion meghatalmazott miniszter áll.

Keresek azonnali leépítésre megbízható **pékmasinát** pákségem vezetésére. Csak elsőrendű szakember ajánlatát kérem. Ovadtárképes előnyben. Cím: Reform sítóde, Brassov, Hosszu utca 21.

Hess
mérlege minőségi munka

Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Megérkezett gróf Kohn az Uraniába

Fényképészek, Amateurök!
Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát
papirosáruházában,
Piata Unirii 29 szám alatt [Laydakukriszda mellett] szerozhetik be.
Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű Anzól Imperial lemezek gyári lerakit.

Megnyilt
Farkas és Nyiredy
világváro-cimtábla festészeti műteremű nívóú Galea Regele Ferdinand 15. I. em.
[v. Wesselényi M.u.] Modern szobafestés és tuorfényezés kérjen árajálatot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek.
Telefon 163 szám.

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet tisztítat

KÖZGAZDASÁG

Holnap indul meg a Banca Nationala zsiró- és csekkforgalma

A csatolt területeken csak később állítják fel a zsiró-osztályt

(Cluj-Kolozsvár, július 31. Az Uj Kelet tudósítójától). Elsőnek az Uj Kelet írta meg, hogy a Banca Nationala augusztus elsejétől ismét felveszi a belföldi zsiró- és csekkforgalmat, amely előreláthatólag igen enyhítőleg fog hatni az egész piacra a mai pénzkrisissal szemben. Egyelőre ugyan csak a fővárosban fog működni a Nemzeti Bank zsiróosztálya, melyet azonban egy közelebbi időpontban kiterjesztenek mindazon városokra, ahol a Banca Nationalának fiókja van. Tekintettel arra, hogy az egyes zsiró-osztályok azonos elvek szerint fogják megkezdeni működésüket, nagy vonásokban itt közöljük a csekkforgalomra vonatkozó szabályzat lényegesebb és közérdeklő részeit.

Csekkfolyószámlát nyithat minden magános, bejegyzett kereskedelmi vagy ipari cég és pénzintézet, ha a Banca Nationala „Serviciul Viramentelor” osztályához intézett kérvény jóváhagyása után deklarációt állít ki arról, hogy a bank által előírt feltételeket tudomásul veszi, egyidejűleg pedig deponálja vagy a saját, vagy azok aláírását, akik helyette érvényes aláírásokat eszközölhetnek. A folyószámla megnyitáshoz minimális garanciát kell letétbe helyezni, amely egyelőre magánosoknál 5000, kereskedőknél és ipari cégeknél 10.000, bankoknál 30.000, azoknál a pénzintézeteknél pedig, amelyek tagjai a kompenzációs pénztárnak 50 ezer lej. Ez a garancia azonban minden évharmad mérlegzárásakor újból lesz megállapítva aszerint, hogy a zsirótag milyen összeget vett fél folyószámlájának terhére a következő skála szerint:

Ötmillióig a garancia minimum 2 százaléka (de legalább 5 ezer lej), 5-10 millióig 18 promill, (legalább 10 ezer lej), 10-20 millióig 16 promill (legalább 20 ezer lej), 20-30 millióig 15 promill (legalább 35 ezer lej), 30-40 millióig 14 promill (legalább 50 ezer lej), 40 millió fölül 13 promill (legalább 60 ezer lej). 50 milliócs járadéknál 12 promill (legalább 70 ezer lej). Ezekről a garanciákról a deponáló nem diszponálhat és csak akkor kaphja vissza, ha folyószámláját megszünteti.

A folyószámla megújításakor a tulajdonos egy fehér és egy piros csekkfüzetet kaphat. A fehér csekkek kifizetésre, a vörösek zsiróra szólnak. Ezeket kivül minden folyószámlatulajdonos kap még egy folyószámlakönyvecskét, amelynek tartozik-oldalát a bank kezeli, míg a követel-oldal a félnél marad, aki lehetőleg naponta, de minden tranzakciónál feltétlenül köteles ezt felmutatni, de legalábbis havonta egyszer felkérés végett. Június 30-án és december 31-én a folyószámlakönyvecskéket deponálni kell, hogy a két számlát lezárják. A kifizetési csekkek benyújtásra szólnak.

A csekkfolyószámla magában foglalja a Banca Nationalánál eddig megújított számlákat, kivéve a letétfolyószámlát, vagyis bármilyen pénzügyi tranzakcióra alkalmas.

fokozásával és az import csökkenésével bevételi fölösleget is felmutat. Míg 1925 első hat hónapjában a behozott áruk értéke 1731 millió lejjel haladta meg az exportot, addig 1926 első hat hónapja 200 millió lej bevételi fölösleggel zárult. Január, február és márciusban — a liberális kormányzás utolsó hónapjaiban — a mérleg még 2 milliárd 539 millió lej deficitet mutat fel, április, május és júniusban azonban a kivetel 2 milliárd 745 millió lejjel multa felül a behozatalt. Az export hatalmas erősödése kétségtelenül és elsősorban azoknak a kormányintézkedéseknek köszönhető, amelyek a kiviteli illeték leszállítása, a behozatal megszigorítása és a büntetőtarifák eltörlése által az ország külkereskedelmét aktívá tették.

✱ **A német műselyemipar hatalmas előretörése Amerikában.** Newyorkból jelentik: Az amerikai textilgyárosok figyelme fokozott mértékben a külföldi műselyemgyárak fejlődése felé irányul. Az amerikai kereskedelemügyi minisztérium külön jelentésben foglalkozik a műselyem világtársadalmi helyzetével és ebben nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy a német műselyemgyárak egyezménye előnyösen befolyásolta a műselyemiparban kialakult versenyt. Amerika ez év első felében 4,864.000 font műselyemfonalat importált, amelyek értéke 4,741.000 dollárt tesz ki. Az előző év első felében az import csak 2,520.000 fontot tett ki és értéke meghaladta a 2,813.000 dollárt. Németország műselyemipara érte el Amerikában a legnagyobb sikert és rekordot. Németország ez év június havában Amerikába exportált 404.000 font műselyemfonalat 391.000 dollár értékben, míg május havában 139.000 fontot 141.000 dollár értékben. Egy hónap között

TÖZSDE

Július 31-én

A lej Zürichben 235 00—235 00, Párisban 18 40, Budapesten —, Bécsben —, Prágában —, Berlinben —.

Kolozsvár. A devizapiac üzlettelen. Inkább kínálat volt, mint kereslet. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31 35—31 45, Prága 6 57—6 60, Budapest 318—322, Páris 5 35—5 45, Zürich 42 90—43 00, Newyork 220 50—222 50, London 1082—1083, Milánó 7 15—7 25.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 00, Amsterdam 207 70, Newyork 516 80, London 2512 75, Páris 1260 00, Milánó 1670 00, Prága 1530 00, Budapest 72 35, Belgrád 912 50, Bukarest 235 00—235 00, Varsó 56 50, Bécs 73 10.

Bukarest. Devizák: Páris 5 30, Berlin 51 60, London 1675 00, Newyork 221 00, Milánó 7 25, Zürich 42 60, Bécs 31 40, Prága 6 55 Brüsszel — Budapest 31 30.

Bukarest. Valuták: Napoleon 870, német márka 52 00, leva 162, török lira 120, font sterling 1070, francia frank 5 60, svájci frank 42 00, olasz lira 7 50, drachma 2 60, dinár 3 80, dollár 221 00, lengyel forint 18 00, osztrák schilling 31 50, magyar korona 31 50, cseh korona 6 65, belga frank 5 80, holland forint —.

✱ **Majdnem ötmillióval csökkent a Banca Nationala bankjegyforgalma egy hét alatt.** Bukarestből jelentik: A Banca Nationala július 17-én közölt kimutatása szerint a bankjegyforgalom 21 milliárd 5 millió 87.317 lejről egy hét alatt 21 milliárd 347.387 ezer lejre ment vissza. A leszámítási tárca 8 milliárd 466 millió 785.436 lejről 8 milliárd 426 millió 566.345 lejre esett.

✱ **Már három hónapja aktív Románia kereskedelmi mérlege.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium tanulmányi bizottsága a napokban elkészítette az állam 1. ső félévi mérlegének statisztikáját, amelyből kitűnik, hogy Románia kereskedelmi mérlege az első negyedév deficitje után nemcsak, hogy kiegyensúlyozódott, hanem a kivetel nagymérték

mutatkozó különbözet igazolja, hogy a német műselyemipar koncentrációja alaposan megmérkőzött a holland, olasz és angol konkurenciával.

✱ **Erdélyi Ipar** cimen augusztus 1-én jelenik meg Aradon a csatolt területek reprezentatív iparos lapja, mely az aradi Munkaadók Lapjárak és megszűnt Iparosok Lapja szerkesztő gárdájának egyesítésével az egész iparos társadalmom osztatlan támogatására tarthat igényt. A lapot, mely mint az Iparterületek Szövetségének hivatalos lapja, az országos iparosmozgalom szűcsöve, mint fő szerkesztő jónévű újságíró kartársunk, N. medy Gábor jegyzi.

✱ **Működési engedélyt** kapott a dicsőszentmártoni „Hefaistos”-vasgyár. Bukarestből jelentik: A „Hefaistos”-vasművek és vas-tengelygyár Rt. Dicsőszentmárton, a napokban kapta meg működési engedélyét a kereskedelmi minisztériumtól. A gyár vezetősége így abban a helyzetben van, hogy a földgázvezeték melletti telkein megkezdheti az építkezést, melyre az igazgatóság cca 5 millió lejt irányzott elő. Az üzem megkezdése így tavasszal várható. A gyár kocsik- és automobil-tengelyek, géprészek öntését és hárommű termékeket fog előállítani, amilyeneket a román ipar eddigeszerint még nem produkál. Ez alapon az ipari kedvezmények elnyerését is reméli az igazgatóság.

Gyermekelőadás

vasárnap d. e. 10-kor e

Cinema Principele Carol mozgószínház a Magyar Színházban

Harold Lloyd, Zigolte és Malek filmek.

Helyárak 10 és 15 lei.

Vasárnap és hétfőn

Naponkénti előadásban kerül bemutatásra

Harry Piel

legujabb, legnagyobb filmje.

Preciziós

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cuj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

Gyönyörű művészi

fényképeket

különleges nyomással készít

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7. Prefektura mellett

Chemotechnica

műszaki vegyi iroda Cluj

(Kolozsvár) Strada Universitatii 3.

Vegyelemzések (az ipar, kereskedelem, mezőgazdaság számára stb.) Szakvéleményezések. Gyártási eljárások és receptek kidolgozása. —

Szaktanácsadás. Szabadalmi ügyek.

Kárpitos kellékek

grádlík, butorszővetek, spárgák, gurnik stb. Nagy választékban, olcsó árakon kaphatók

Boskovics József, Cluj,
Str. Reg. Maria 15. — Telefon 9 10.

Ma délután

sal az aradi G
gatott együtte
veresége után
ismét néhez f
város bajnok
vesszük az ós
leg feltétlenül
ismeretes, az
tott a Vic or
elődöntőjében
fogadhatunk
radiaik nem
annak szemel
kolozsvári kor
Admira Arad
gerelt le.

Bár a kol
ban és egész
vannak benu
formák alapj
táru játéko
segi kapitány
pozítja, amel
silen kéti be
van hivatta
izben állít f
mális technik
rendelkező F
lyezkedni ne
lyet foglalba
a sokkal fars
Schultz (KÁ
beavatottak
Fazekas mis
jes bizalom
jétékát sem.
Lázár—Czab
—Abrudán,
oigan kétség
rint a mai
látszik.

Az AAF
testülete orsz
rendes évi
bírák bizotts
M:ret Ostav
képviselet.
ígérkezik, n
homoly és s
működése el
vádol a meg
gesen dönté
kolozsvári b
leg nemzeti

Olc

cípda

Borszék fürdő

Julius 1 én megnyílt. Meleg és iszapfürdők a

forrás szénsavban rendkívül gazdag vizében. Sp-ranta és Meich szállodák, pensiók, mintegy 600 szobával. Katonazene és különböző szórakozás. — Toplița-Româna állomástól a fürdőig kifogástalan autóközlekedés. **Szobák megrendelhetők: Borszék fürdő igazgatóságánál. Igazgatóság: Cluj, Strada Memorandului No 8.**

SPORT

Arad—Kolozsvár

Ma délután hat órakor találkozik egymással az aradi Gloria CFR pályáján a két válogatott együttes Nagyváradól szenvedett csúfos veresége után Kolozsvár reprezentatív tizenegye ismét néhéz feladatok elé van állítva. H. a két város bajnok csapatának legu óbbi találkozását vesszük az összehasonlítás alapjául, ugy a mérleg feltételül Arad javára bíten, mert, mint ismeretes, az AMTE 3:1 arányú győzelmet aratott a Victoria fölött az országos bajnokság elődöntőjében. Bár mi ezt az eredményt nem fogadhatjuk el reálisan, bizonyos, hogy az aradiak nem lebecsülendő játékerőt képviselnek, annak szemelgett tartása mellett sem, hogy a kolozsvári kombinálttal elődöntetlenül játszó bécsi Admira Arad kombinál jait 7:2 arányban hengerelte le.

Bár a kolozsvári válogatott csapat nagyjában és egészében sikerülne mondható, mégis vannak benne egyes pontok, amelyekre az adott formák alapján sokkal jobb és nagyobb kvalitású játékosokat is állíthatott volna a szövetségi kapitány. Itt van mindjárt a jobbfelezet posztja, amelyet ez alkalommal is a Nagyvárad ellen kétiben oly gyászosan szereplő Fazekas van hivatva betölteni. Elap hasábjain már többször állt foglalkozni az ellen, hogy a mai mérkőzés technikai tudással és taktikai képességgel rendelkező Fazekas, aki sem pszichail, sem helyezkedni nem tud, a válogatott csapatban helyet foglalhasson. Hogy most mégis ő és nem a sokkal farszább és összehasonlíthatatlanul jobb Szibultz (KÁC) szerepel ezen a posztion, az — beavatottak szerint — annak tudható be, hogy Fazekas más klubba gravitál. Nem kísérí teljes bizalom a balhátvéd posztján szereplő Kojla játékát sem. A csapat vonban egészében: dr. Lázár—Czabó, Kaja—Fazekas, Husák, Klein—Abrudán, Haár, Rakitovszki, Szaniszló, Cipcegan kétségtelenül erős és a papirformák szerint a mai városközi mérkőzés győztesének látszik.

Az AAFAR közgyűlése. Az AAFAR bírák testülete országos szövetsége vasárnap tartja a rendez évi közgyűlést, amelyen a kolozsvári bírák bizottságát Jakobi Ernő, Nagy Lajos és Miret Octavian központi delegátusok fogják képviselni. A közgyűlés rendkívül viharosnak ígérkezik, miután több város bíróbizottsága komoly és súlyos panaszokat emelt a központ működése ellen és annak vezetőit hanyagsággal vádolta meg. A közgyűlés fog egyuttal véglegesen dönteni Moldovan, Seliceanu és Ciural kolozsvári bírák sorsa fölött, akiket tudvalevőleg nemzetközi mérkőzések delegálás nélküli

vezetése miatt felfüggesztett működésüktől az AAFAR.

Bonyodalmak Konrád Kálmán szökése körül. Középsurópa sportköréit valóságos lázas izgalomba ejtette az a feltűnéstkelő híradás, hogy Konrád Kálmán, az Amatőrök hírneves centeresátára a legnagyobb meglepetésre és titokzatos körülmények között Amerikába utazott. B'csi lapok a legnagyobb megrázkozás hangján számolnak be Konrád Kálmán kétségkívül sportszerűtlen eljárásáról, az Amatőrök pedig szennel megtették a lépéseket a FIFA-nál Konrád játékjogának felfüggesztés érdekében. Különösen a „Neues Wiener Journal“ kelt ki élere Csími ellen és azt írja, hogy mindazokat a híreket, amelyek asajtoan Kálmán új orientációjával (H-koah, MTK, Amateur) kapcsolatban napvilágot láttak, maga a rarasz számlálással dolgozó futballista helyezte el, hogy ezáltal is elterelje a figyelmet amerikai készülődéséről.

A világ szenzációi az IDEAL

filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az

IDEAL

Kalapszalon Forgalások 48 óra alatt készülnek

DELA FERDINAND 8.

Üvegcsiszolás!

Bator- és fali tüskék 2-8 mm vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és baroz. Finn-tüskék 2 mm vastag, eredeti táblákban és kivágva. Autóüveg. **Tüskéjavítás** Üveg rézbe foglaltás művészi kivitelben. Takor és tüskéüveg-raktár. — Helyített üveg.

„VENUS“ üvegcsiszolója és tüskégyár, Friedrich & Co. kőkereseti társaság, Sibiu.

Sequeldergasse No 4

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Pályázati hirdetmény

Hitközségünk a közelgő főünnepekre egy vallásos, kellemes hangú Muszaf bal tefilet keres. Pályázók koruk és fizetési igényük megjelölésével, alulírott hitközségnek írják ak. Azok, kik szónoklatot képesek tartani, előnyben részesülnek.

Utiköltséget csak a megválaszoltak térítünk meg.

Pecica, jud. Arad, Julius 25.

Izraelita Hitközség

Mivel a régi Franck-dobozunkat sokan megtevesztésig utánozták; ezután a

LOBOZOS VÁLOGATOTT HARCOSOK

csakis ezeken az új csomagolásokban szűnik meg.

Vállaljuk a felelősséget azért, hogy az új csomagolás az eddigi közkevéltettség-rangú **FRANCK-KÖVE**-pöteket tartalmazza.

HEINRICH FRANCK SÖHNE S. A. R. BUCUREȘTI-BRAȘOV.

Olcsó vászoncipő árusítás 230 leitől!

GONDA TESTVÉREK

cipőáruházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főpostával szemben

Oradea, Bul. Regele Ferdinand No 5.

Lámpa-belet

és gyertyabelet gyárt és mintázott árajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fiai

szalagszövőgyára Arad, Interurban 407.

